

Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi

Kommunale råd
Prosjektleder og avdelingsleder Grete Hennissen
25. februar 2020

TRONDHEIM KOMMUNE

2020

Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi

Strategi

2020

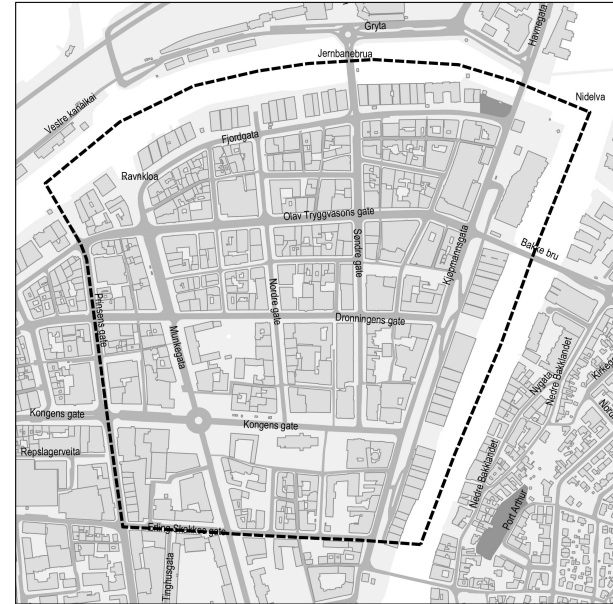
Gatebruksplan for Midtbyen

Prinsipplan

2021

Områdeplan for nordøstre kvadrant i Midtbyen

Juridisk reguleringsplan

Drivere og utfordringer

Vi blir stadig flere folk i Trondheim, noe som medfører økt transportbehov. Samtidig skal vi utvikle en by der det er lett å leve miljøvennlig. Økonomisk og teknologisk utvikling, befolkningsvekst og klimaendringer i form av uforutsigbar havstigning og mer ekstremvær er usikre drivere som gir oss mange muligheter, men krever samtidig aktiv handling fra kommunens side.

Utfordringer: Å redusere transportbehovet gjennom å begrense arealutvikling utenfor sentrumskjernen, øke boligbyggingen i sentrumsområdet, få flere barn og barnefamilier til å bo i sentrum, ta vare på viktige kulturhistoriske verdier og oppnå ambisiøse klimamål. Internasjonale trender som kommer til Trondheim vil bidra til nye utfordringer og muligheter for sentrumsutviklingen.

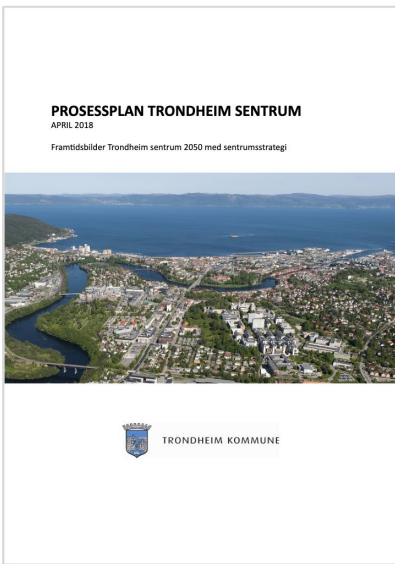
Flere folk i sentrum! Flere skal bo og jobbe i sentrum, og flere skal besøke og oppholde seg lengre i sentrum. Flere skal gå, sykle og ta kollektivtransport, og færre skal kjøre personbil i sentrum.

Resultatmålene er at vi:

- Utdyper målene, strategiene og føringene for Trondheim sentrum i kommuneplanens samfunnsdel og beskriver dagens situasjon, og tiltak for å nå eksisterende og eventuelt nye mål for Trondheim sentrum.
- Har et strategikart som viser et overordnet grep for arealutviklingen i Trondheim sentrum, og et mer detaljert kunnskapsgrunnlag for hvordan vi skal fortette med kvalitet i sentrum enn kommuneplanens arealdel, byutredningen og byutviklingsstrategien som er under arbeid.
- Har et illustrert visjonsarbeid med tredimensjonale modeller, framtidsbilder og konseptskisser for ulike delområder i Trondheim sentrum fram mot 2050 for å visualisere handlingsrommet strategien gir.

Fase 1

Planlegging og programfase
(Vedtatt prosessplan april 2018)

Fase 2

Utredning og medvirkning
(Stedsanalyse og kartlegging)

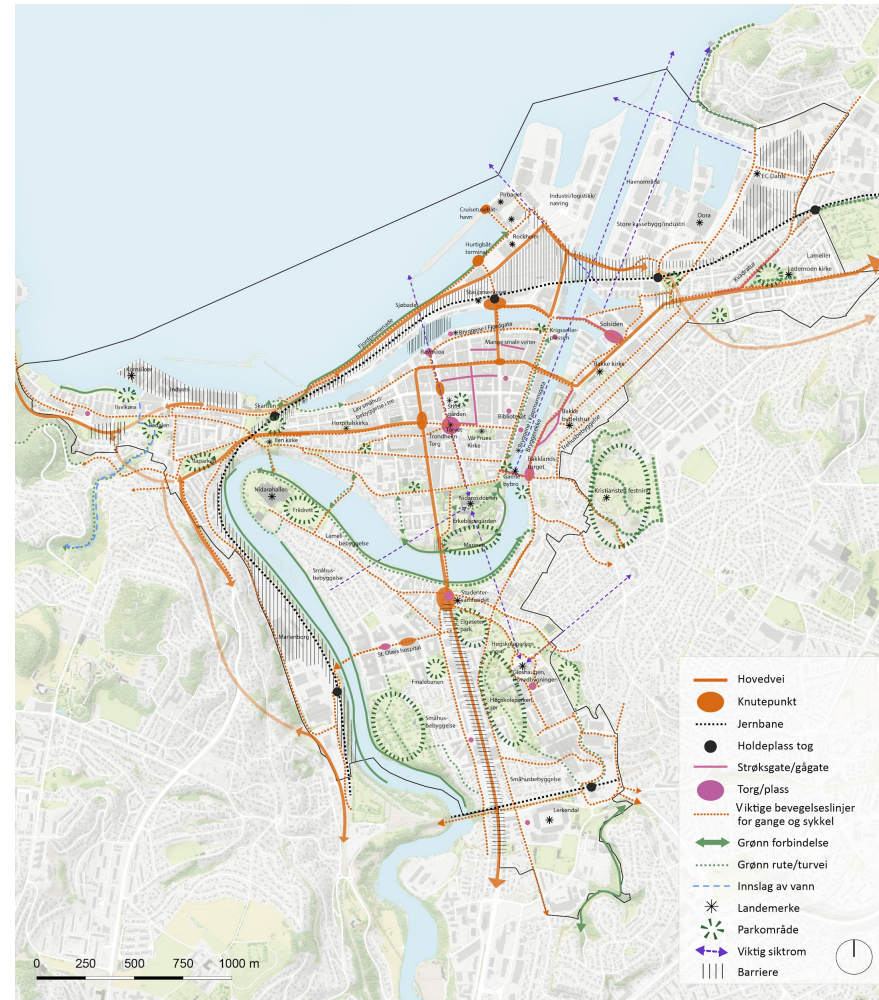
Fase 3

Idéfase med parallelloppdrag

Fase 4

Utarbeide Framtidsbilder
Trondheim sentrum 2050 med
sentrumsstrategi

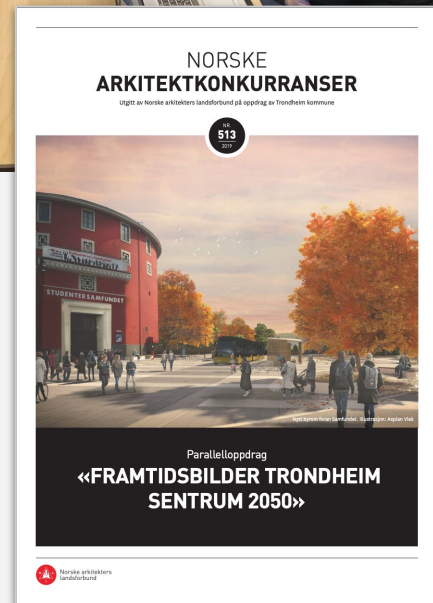

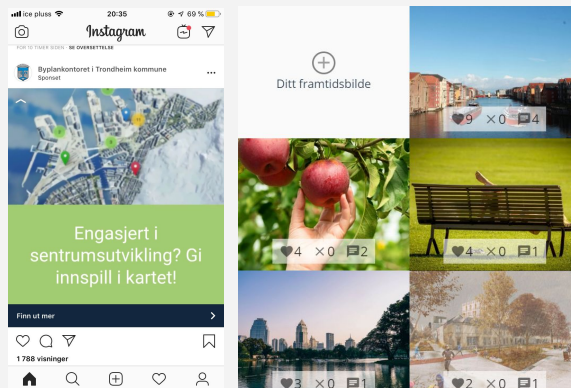
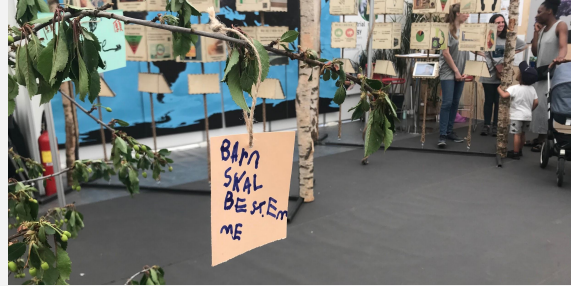

Råd fra ekspertene – parallelloppdragets evalueringsskomité

Råd fra innbyggere, barn og unge

“Formannskapet ber om at følgende innspill fra innbyggere, barn og unge blir implementert i den endelige versjonen av Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050 med sentrumsstrategi”.

Høringsinnspill høsten 2019

- 26 ordinære innspill fra offentlige og private aktører
- 355 gode innbyggerinnspill på delta.framtidstrondheim.no

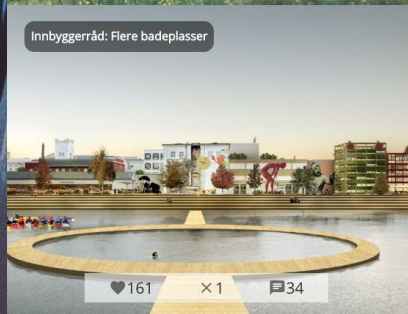

Hva er Framtidsbilder Trondheim sentrum 2050? ▾

Innbyggerråd: Mer grønt

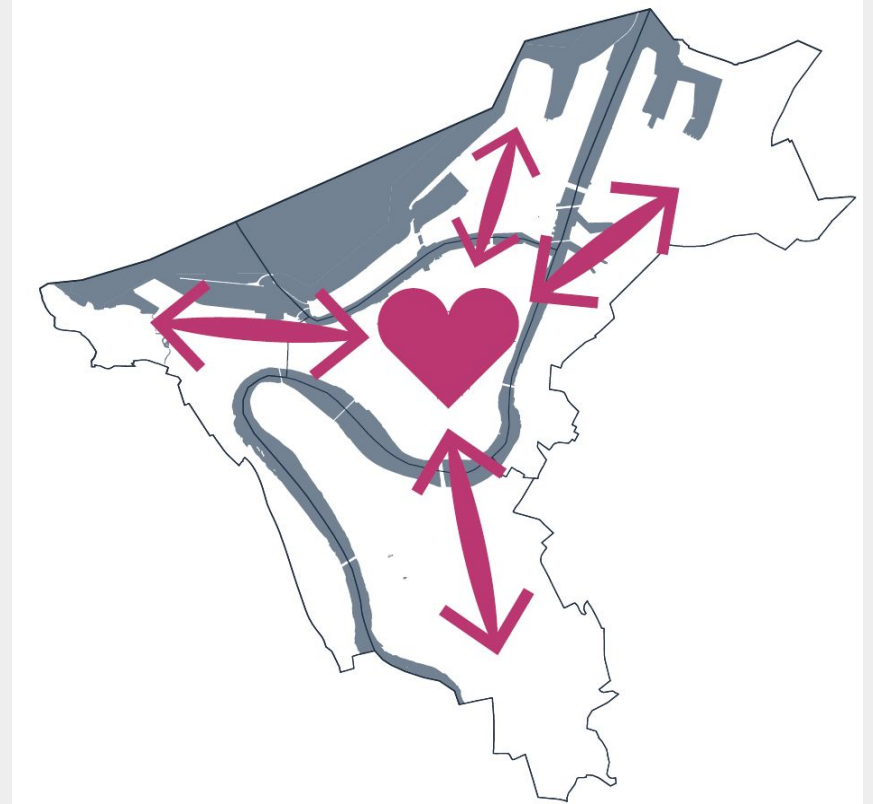

Innbyggerråd: Flere badeplasser

Innbyggerråd: Flere bilfrie områder

1: Ta vare på Midtbyens skala og historiske kvaliteter, og prioriter tett utbygging av boliger og arbeidsplasser i sentrumsområdene rundt Midtbyen.

50 000 beboere i sentrum 2050

Boliger i sentrum i dag: 17 500

Bosatte i sentrum i dag: **27 000** med studenter

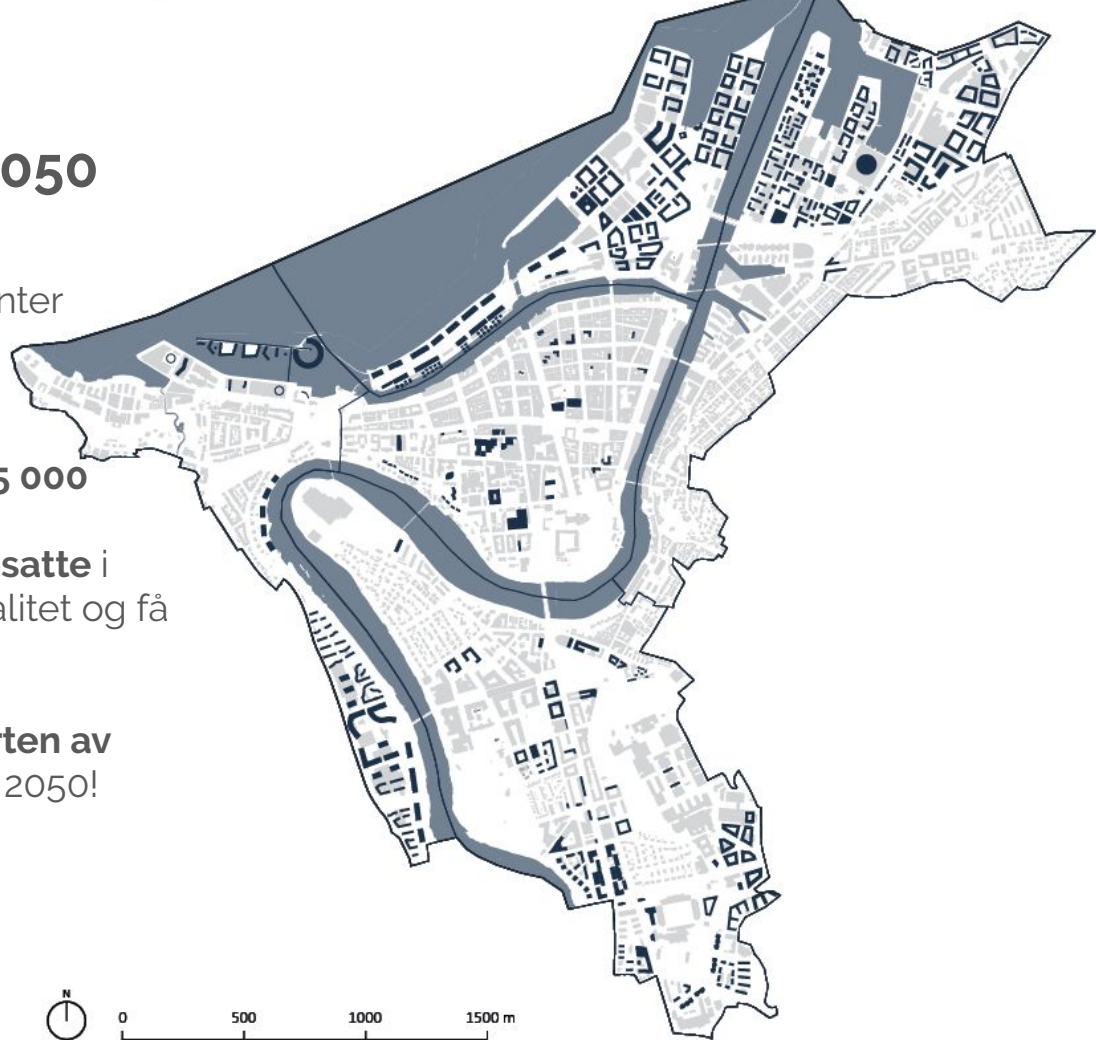
I snitt 1,6 personer per bolig i dag

Potensial boliger (70 kvm) i 2050: 12 500

Potensial bosatte (to personer per bolig): **25 000**

Altså har vi et potensial for totalt **52 000 bosatte** i sentrum i 2050 hvis vi skal fortette med kvalitet og få flere barnefamilier i sentrum.

Sentrum har kapasitet til godt over **halvparten av befolkningsveksten** i Trondheim fram mot 2050!

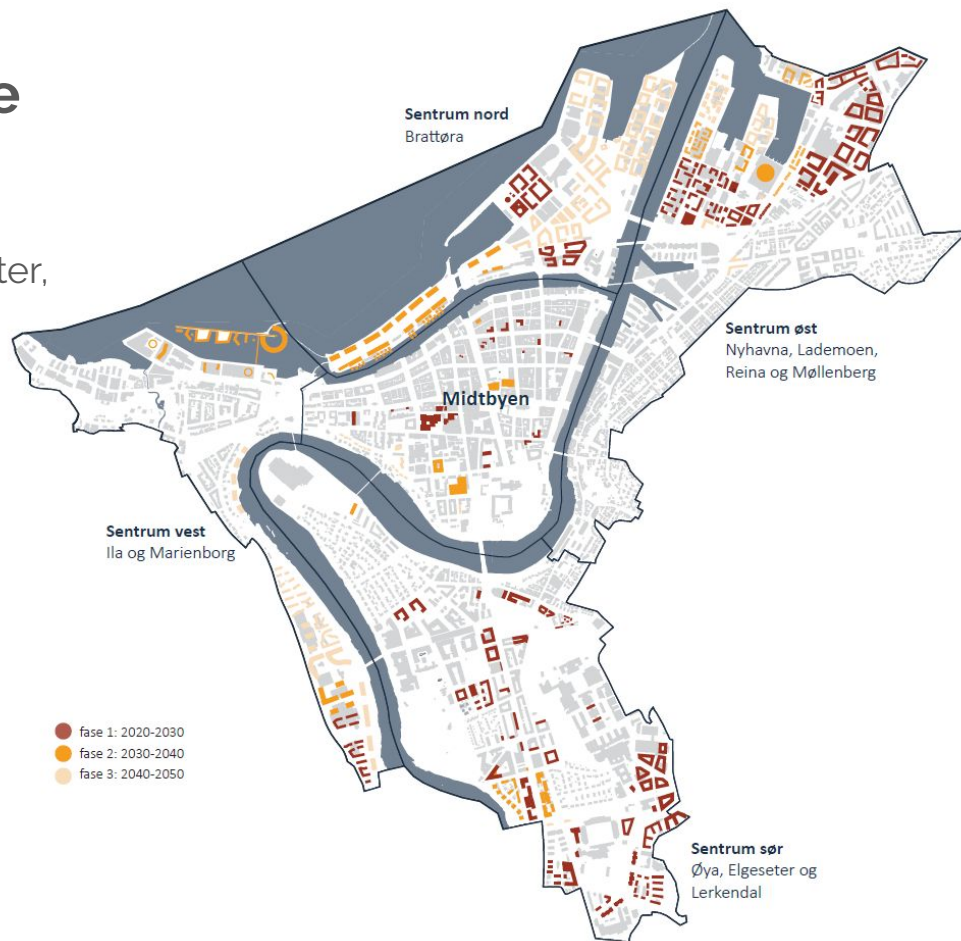

Forslag til utbyggingsrekkefølge

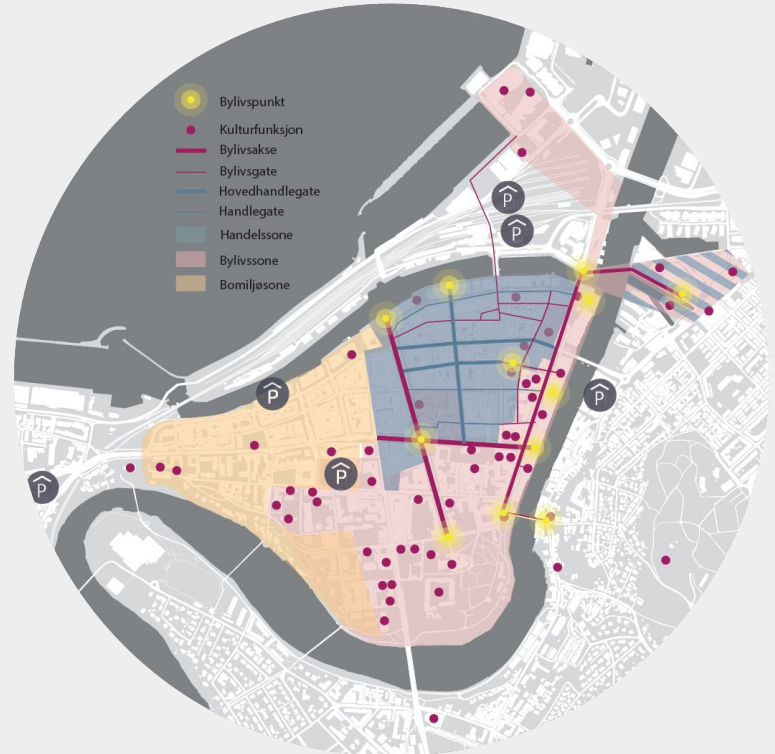
Fase 1 (2020-2030): infill/onfill i Midtbyen, Reina, Jarlheimsletta, sporarealer mellom Nyhavna og Svartlamoen, sørlige deler av Marienborg, Elgeseter, Lerkendal, sentrale deler av Brattøra

Fase 2 (2030-2040): Østlige deler av Nyhavna, Transittkaia, Vestre kanalhavn, midtre deler av Marienborg, ny pir utenfor Ila pir, søndre deler av Elgeseter

Fase 3 (2040-2050): Kullkranpiren, Pir I og Pir II på Brattøra, nordre deler av Marienborg

2: Legge aktivt til rette for og investere i nyetablering og utvikling av eksisterende kultur-, idretts-, handels- og opplevelsestilbud i Midtbyen. Begrense handel som konkurrerer med Midtbyen.

BOLIG/KONTOR
BOLIG/KONTOR
BOLIG/KONTOR
PUBLIKUMSRETTE

Illustrasjon: Team Asplan Viak

3: Prioritere å opprettholde og bygge ut nye barnehager og skoler i sentrum for å skape grunnlag for gode og stabile nabolag , og for å sikre aktivitet og eierskap til sentrum.

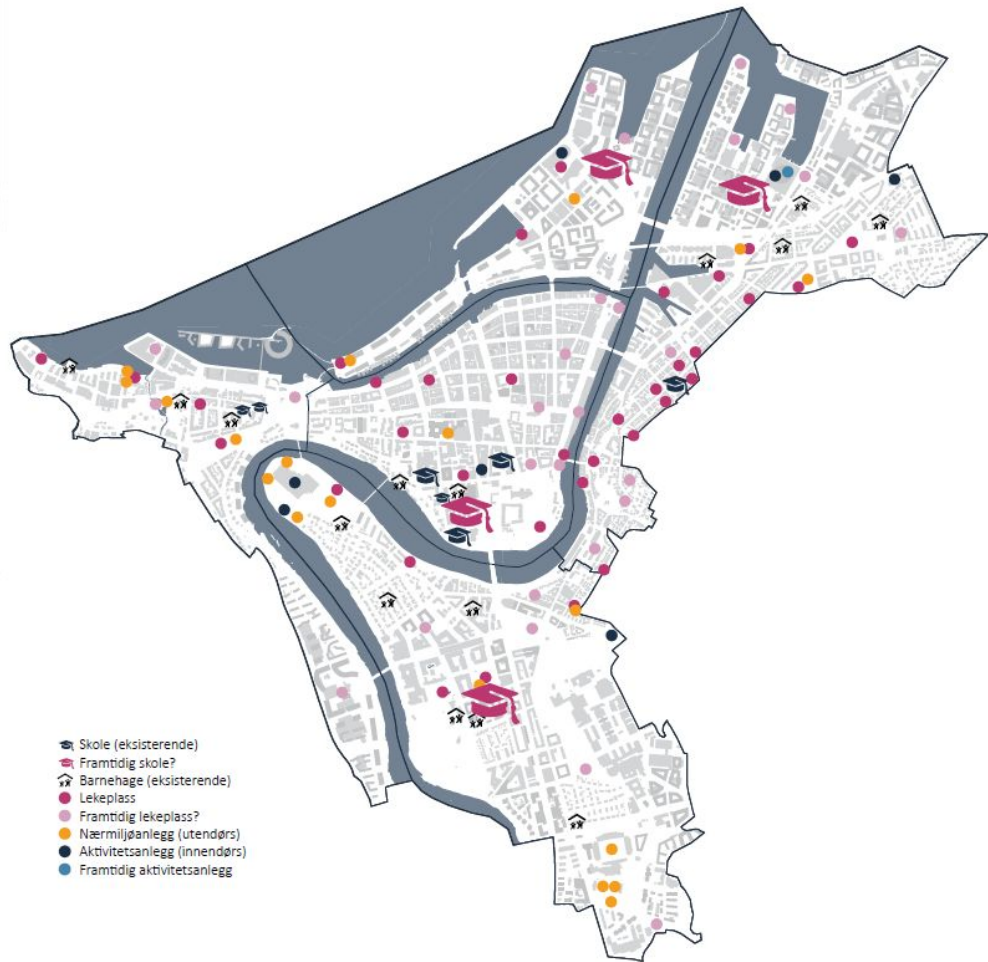

FUGLEPERSPEKTIV FINALEBANEN OG ELGESETER BARNESKOLE

Illustrasjon: Team Asplan Viak

Barn i sentrum

Kartet viser eksisterende og foreslåtte nye byrom og lekeplasser for barn, og sosial infrastruktur (skole, barnehage, helse og velferd) med nærmiljøanlegg/idrettsflater. Framtidige barnehager er ikke tatt med i kartet.

4: Satse på etablering og opprusting av parker, byrom, veier og gater for å bringe folk sammen i ulike sesonger og klimatiske forhold. Etablere flere sitteplasser og benker, mer vann i byrommene, flere grønne områder og helårs tilrettelagte møteplasser, flere lekeplasser og nærmiljøanlegg som fungerer hele året, steder å leke og aktiviteter for barn i byrom, og mer farger i byrom og omgivelser.

Illustrasjon: Team Pir II

Fjordgata som en del av Parkringen og Jomfrugata som en hagegate

Grønne områder

Kartet viser eksisterende parker, Nidelvkorridoren, turstier og andre grønne områder som både gir rom for rekreasjon og biologisk mangfold, og som enten må etableres eller styrkes, og knyttes bedre sammen.

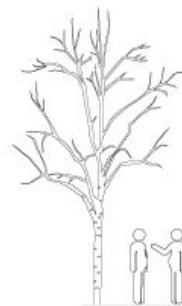

5: Evaluere og revidere
kommuneplanens støy- og
uteromskrav til boliger i hele
sentrumsområdet og vurdere
bokvalitet helhetlig.

Foto: Tove Hellem/Trondheim kommune

6: Legge til rette for attraktive kontorarbeidsplasser tett på kollektivårer og -knutepunkt, og satse på aktive fasader på gateplan. Begrense lokalisering av denne typen virksomheter andre steder.

Illustrasjon: Ieam Asplan Viak

BOLIG/KONTOR
BOLIG/KONTOR
BOLIG/KONTOR

PUBLIKUMSRETTET

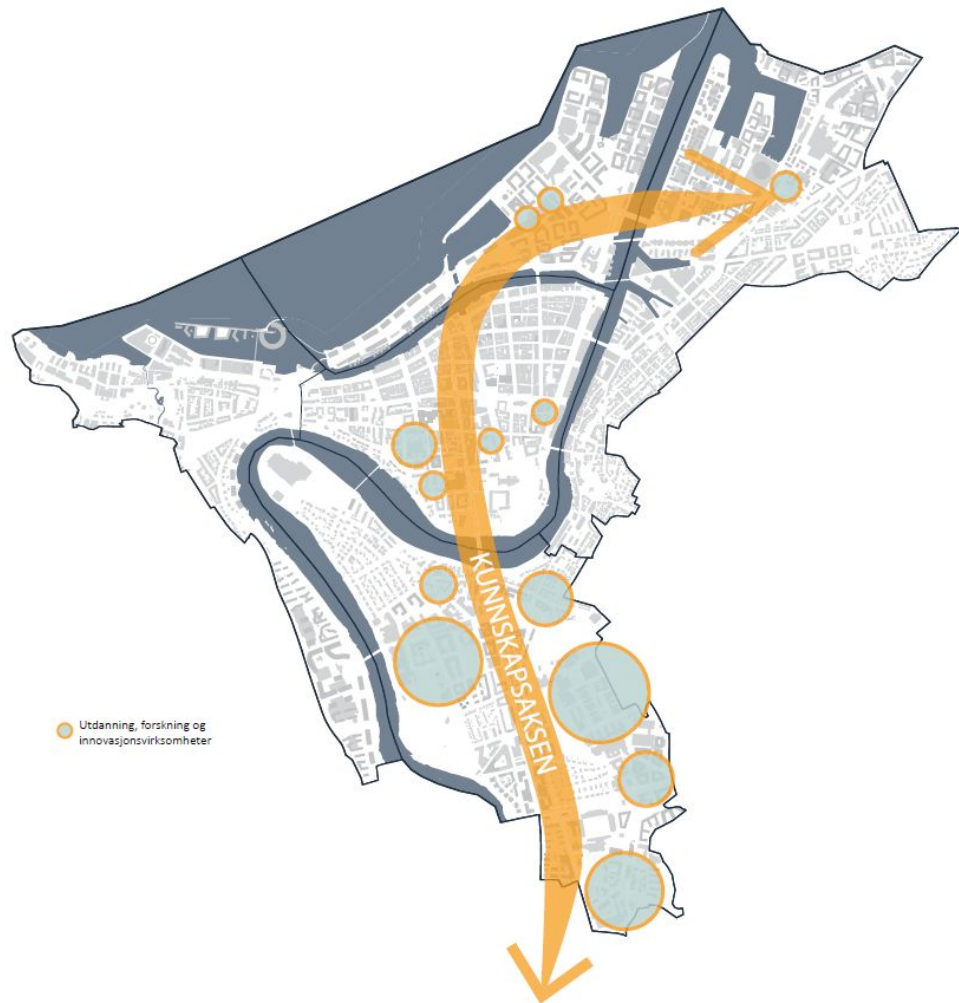

STUDENTER SAMFUNDET

Hva klist du i verden?
Velkommen i Samfundet

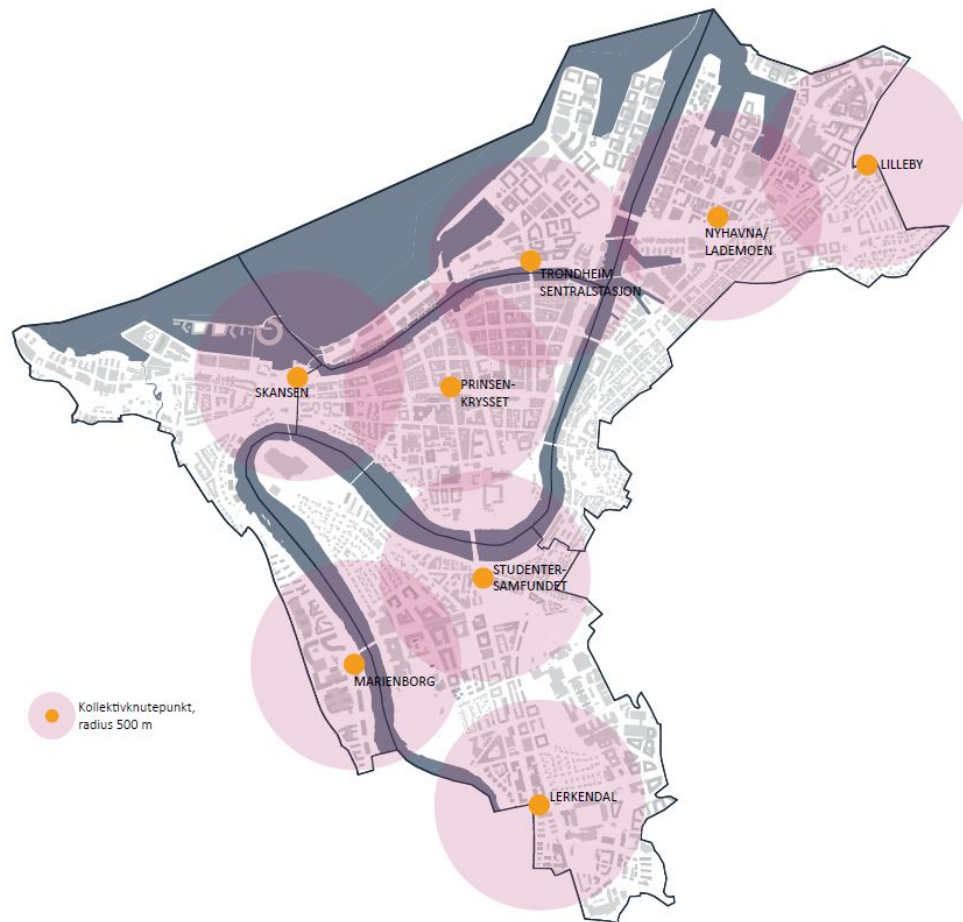
Kunnskapsaksen

Kunnskapsaksen strekker seg nord-sør gjennom Trondheim sentrum. Navnet kommer av den høye konsentrasjonen av universitetsfunksjoner, skoler og kunnskapsintensivt næringsliv som finnes i aksen. Målet er å forene visjonene fra kommuneplanens samfunnsdel om "en internasjonalt anerkjent teknologi- og kunnskapsby" og "en bærekraftig by" innenfor denne aksen.

Knutepunktsfortetting

Det er viktig å styrke jernbanens rolle i kollektivsystemet fram mot 2050. Lokalstasjonene bør forsterkes og områdene rundt Marienborg, Skansen, Lademoen, Lilleby og Lerkendal og fortettes. For noen av stasjonsområdene vil det være mest hensiktsmessig med fortetting i form av arbeidsplasser, mens det andre steder er bedre egnet for boliger.

7: Bedre tilgang til og mer bruk av kanalen og Nidelva. Løfte fram Nidelva som historisk havn, transportåre, rekreasjons- og naturområde. Etablere mer vann i omgivelsene.

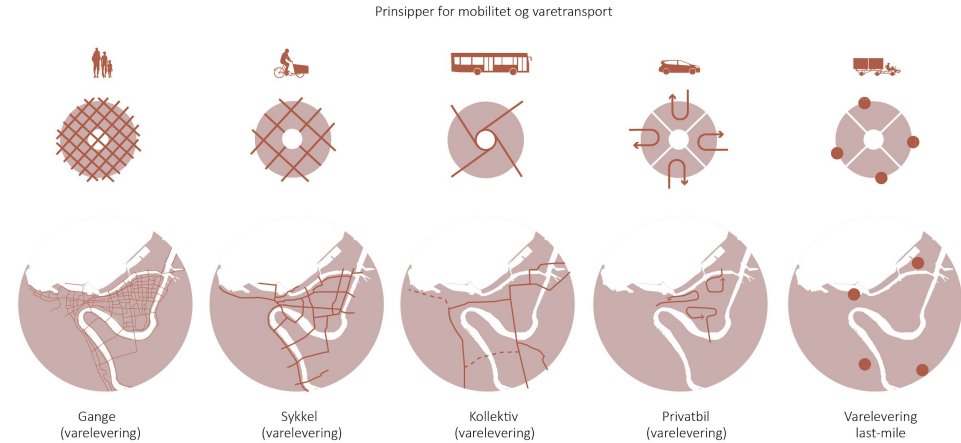
Illustrasjon: Mads Djurhuus/3c

Aktivisering av Nidelva

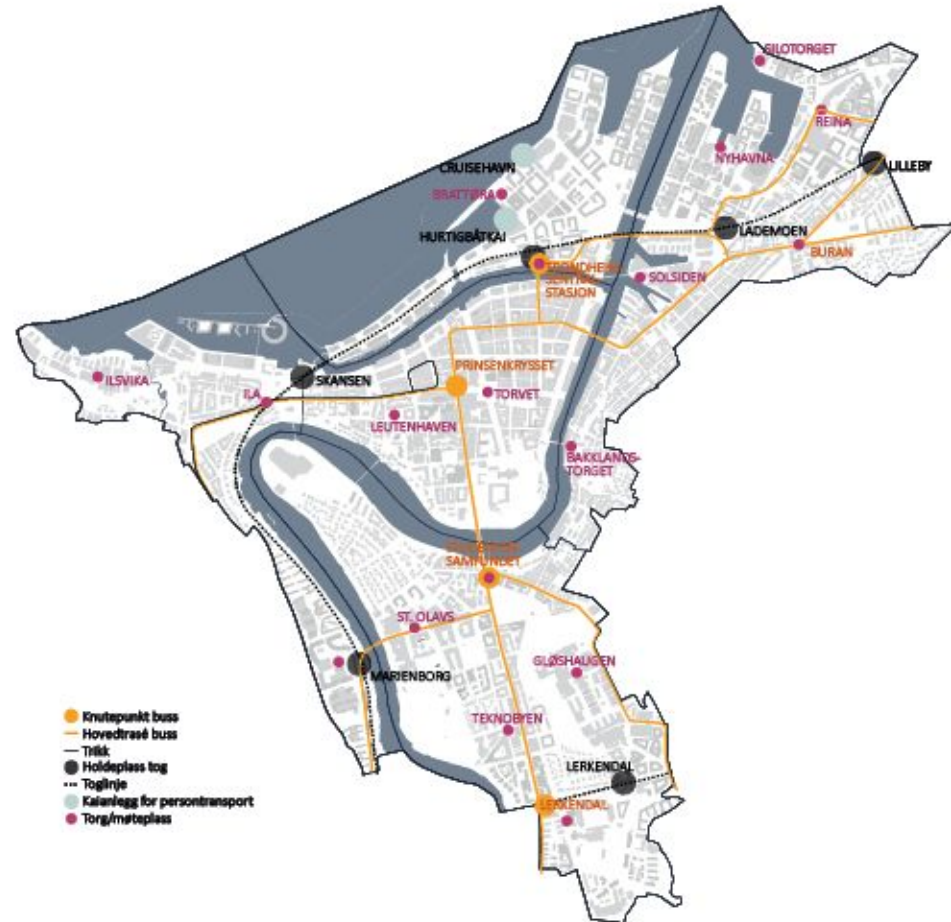
8: Sørge for at Midtbyen er godt tilgjengelig for all persontransport, men lede gjennomgangstrafikken for bil utenom bykjernen. Etablere flere bilfrie områder. Bygge nye vegger og bruer for gang og sykkel som knytter Midtbyen og sentrum bedre sammen med omgivelsene. Nye bruer over Kanalen må kunne åpnes for båttrafikken. Legge til rette for økt transport på vann.

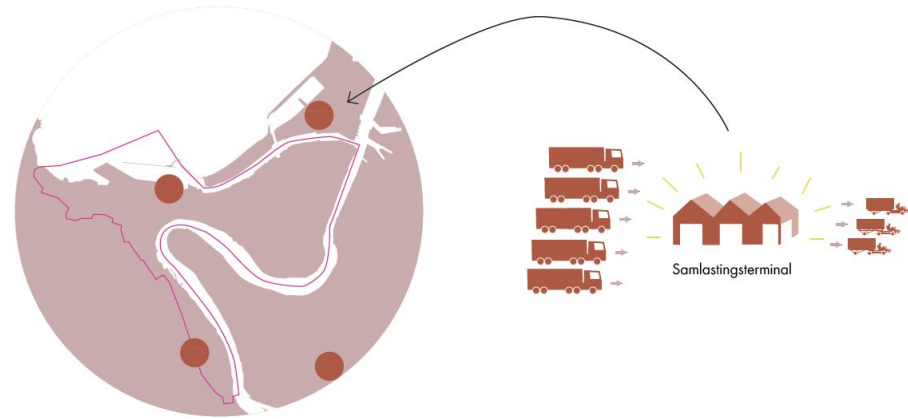
Illustrasjon: Team Lala Tøyen

Kollektivknutepunkt

Trondheim sentrum er hele regionens kollektivknutepunkt med både hurtigbåtkai, cruisehavn, og flere jernbanestasjoner, trikkestasjoner, og lokal-, metro-, fly- og regionbussholdeplasser. Mellom stasjonene er det omfattende gang- og sykkeltilbud.

9: Etablere et system for gatedrift, vare- og tjenestetransport og avfallshenting i sentrum, som er effektiv og tilpasset lokale forhold og behov.

Illustrasjon: Team Lala Tøyen

10: Videreutvikle konsentrerte og arealeffektive havneområder, og etablere gode overgangssoner mellom havn og sentrumsfunksjoner. Intensivere arbeidet med å få flyttet jernbanens godsterminal fra Brattøra for å tilrettelegge for byutvikling. Etablere flere offentlige badeplasser i strandsonen.

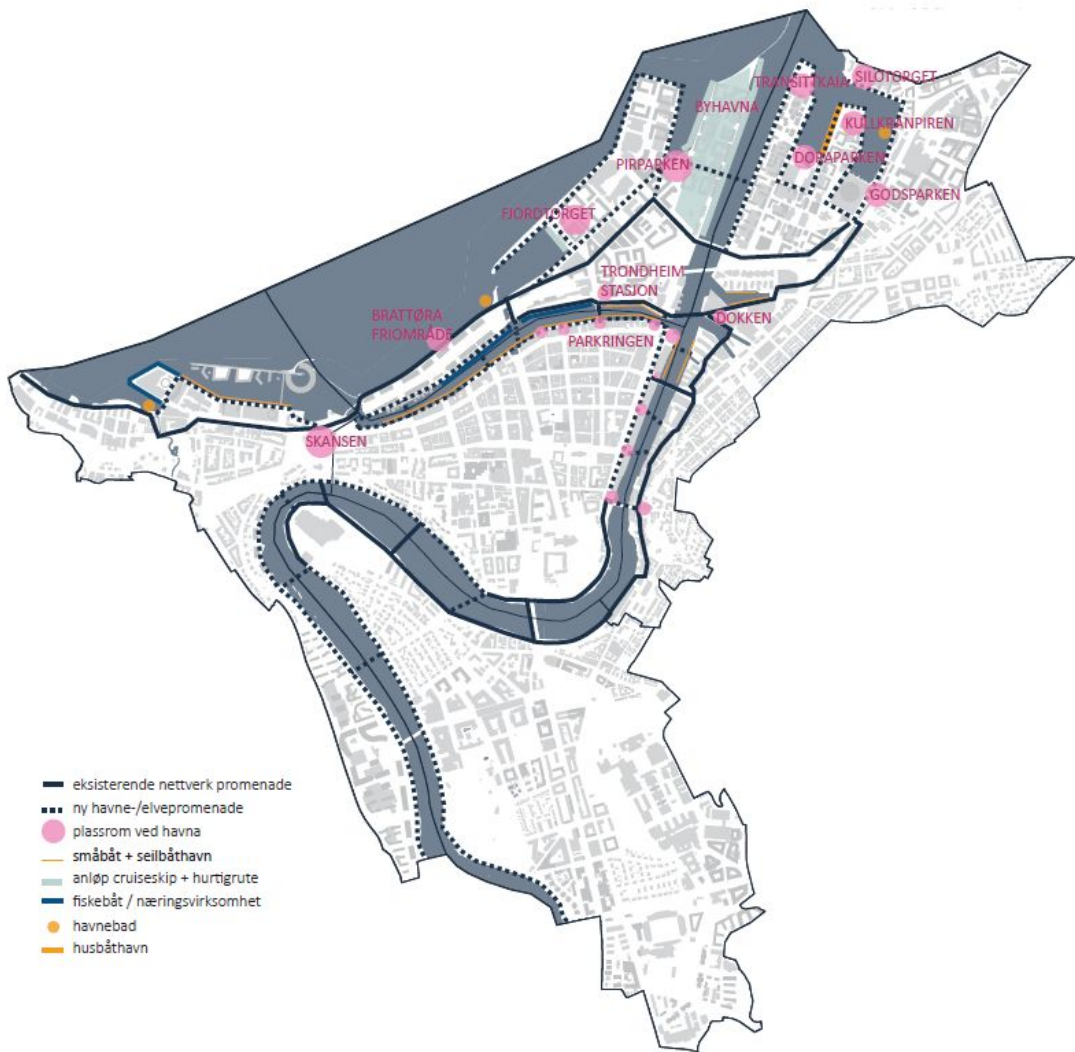

Illustrasjon: Team Pir II

Trondheims havnefront

Anløp cruise, hurtigrute, seilbåter, småbåter, gods, havnebad og havnepromenade. Nye forbindelser/bruer over elva og kanalen må utredes.

Strategier for sentrumsdelene

Team Asplan Viak sit forslag for
Elgeseter

Strategier for gjennomføring

Trondheim kommunes sentrale rolle som myndighetsutøver, tjenesteyter, pådriver og samfunnsutvikler, og lokaldemokratisk arena.

bilite

Upplysning om konferensen / konferensen
Upplysning om konferensen / konferensen

Upplysning om konferensen / konferensen
Upplysning om konferensen / konferensen

Upplysning om konferensen / konferensen
Upplysning om konferensen / konferensen

Oppfølgende planarbeid for hele sentrum

- Utarbeide plan for å opprettholde, gjenåpne og bygge skoler i sentrum som viser lokalisering av grunnskoler og videregående skoler. Trygg skolevei og skolens plass i lokalmiljøet må vektlegges. Dette kan medføre at en må vurdere å bygge flere og mindre skoler enn det som er dagens praksis, og som er tilpasset en urban situasjon og der vurdering av sambruksmuligheter vektlegges.
- Utarbeide plan for å opprettholde, gjenåpne og bygge skoler barnehager i sentrum som viser lokalisering av barnehager.
- Utrede og lage grunnlag for å revidere kommuneplanens krav om blant annet uterom og støy med sikte på å legge bedre til rette for bymessig fortetting og bruksendring til bolig i sentrum. Særlig må det tas stilling gjennom rullering av kommuneplanens arealdel hvilke krav som skal stilles til oppføring/bruksendring, og om kravene skal nyanseres ytterligere for Midtbyen.
- Revurdere parkeringsnormen for arbeidsplasser i hele byen i kommuneplanens arealdel, og lage en ny parkeringsstrategi.
- Ferdigstille gatebruksplan for Midtbyen, med et forutsigbart og klart prinsipp for kjøremønster i Midtbyen og i innfartsårene inn til sentrum, hvor blant annet bilfrie nabolagsgater utredes.
- Lage en bylogistikkplan.
- Lage gatebruksplan for Møllenberg (på lang sikt).
- Lage en ny mulighetsstudie for Nidelva fra Sluppen til Marinen som blant annet vurderer hvilke soner langs elva som kan tilrettelegges for nye attraksjoner og samtidig bevares som naturområde for biologisk mangfold (på lang sikt).
- Stille krav i kommuneplanens arealdel til åpen overvannshåndtering, grønne tak og kvalitetskrav til uteområder. Implementere modell for beregning av blågrønn faktor. Kommunen bør også:
 - Bevare, vedlikeholde og plante nye bytrær.
 - Bruke grønne tak.
 - Bruke permeable dekker (ulike former for gatestein) og sørge for at vann kan infiltrere i fuger ved riktig bruk av masser ved oppbygning og fugging.
 - Benytte regnvann generelt til å bedre forholdene til byens grønne elementer og forsterke det biologiske mangfoldet.

Oppfølgende tiltak for hele sentrum – i dag

- Legge til rette for langt flere boliger og arbeidsplasser i sentrum.
- Videreføre og kommunisere gjeldende byromsstrategi "Byrom i sentrum".
- Ruste opp og verne de eksisterende parkene i sentrum.
- Satse på universell utforming, og lage flere tilrettelagte tilbud for barn og eldre.
- Utvikle verktøy for å opprettholde næringsareal og aktive fasader i sentrum.
- Kreve aktive fasader og utadrettet virksomhet i førsteetasjer i nybygg i sentrum i prioriterte handle- og bylivspunkt, og handle- og bylivsgater.
- Utrede hvilke attraksjoner og muligheter som kan gjennomføres i og langs Nidelva.
- Se positivt på mulighetene for mer båtliv og byferge/fast båtrute.
- Gjennomføre eller oppmuntre private til å gjennomføre tiltak som fremhever Nidelva.
- Tenke nytt om gatedrift, vare- og tjenestetransport og avfallshenting, og ta høyde for at løsninger tar plass gjennom å sette av nok areal.
- Oppfordre aktører til samarbeid og nytenkning for vareleveringen.
- Ta valg for hvilken type virksomhet det skal tilrettelegges for i de ulike havneområdene i sentrum.
- Finne passende aktiviteter og formål som fungerer i overgangssonen mellom havn og by.
- Vurdere strengere/mer presist hvor vi ønsker å legge til rette for handel, slik at det totale transportbehovet i Trondheim reduseres, i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel.
- Legge inn krav om å vurdere konsekvenser for Midtbyens handelsandel i Trondheimsindeksen ved plansaker i bydel nord og sør som foreslår næringsformål over 500 m2.

Oppfølgende tiltak for hele sentrum – i morgen

- Sikre finansiering og gjennomføre tiltak fra byromsstrategien.
- Lage en bydelspark i hver av sentrumsdelene som mangler det i dag, og som gir identitet og innbyr til aktivitet for alle.
- Erverve eiendommer tidlig med tanke på omregulering fra bebyggelse til byrom. Her må kommunen komme tidlig på banen for å sikre tilstrekkelig areal for framtida. Etablering av parker og byrom må ses i sammenheng med det nylig startede arbeidet med stille områder, plan for friluftsliv og grønnstruktur samt plan for kriminalitetsforebyggende arbeid som er under arbeid.
- Bygge flere forbindelser for myke trafikanter, spesielt nye vegger og bruer for gang- og sykkel, og drifte disse forbindelsene bedre hele året.
- Utvikle (campus) Elgeseter, Brattøra og Nyhavna til nullutslippsområder med hele kvartaler som forbildeprosjekter for plussenergi, der bygningene kan utveksle energi.
- Vurdere nye skoler og barnehager på Elgeseter, Brattøra, Nyhavna, Reina, og vurdere gjenåpning av Kalvskinnet. Skoler og barnehager i disse områdene vil være viktige arenaer også utenom åpningstid, og motvirke underdekning av parker og friområder.
- Gjøre havnearealene mer kompakte og arealeffektive og revurder arealbehovet.
- Jobbe aktivt for å flytte jernbanens godsterminal.
- Integre jernbanestasjonen på Marienborg bedre med nærområdet gjennom å tilknytte funksjoner som bygger opp under Marienborg stasjon som kollektivknutepunkt og mobilitetshub.

Oppfølgende planarbeid for Midtbyen

- Gjenoppfriske kunnskapsgrunnlaget, for eksempel Kulturminneplan og Midtbyveileder, og løfte frem betydningen av disse.
- Lage en overordnet kulturminneanalyse, såkalt DIVE-analyse, i forbindelse med områdeplanen for nordøstre kvadrant i Midtbyen for å finne handlingsrommet for utvikling.
- Lage områdeplan for nordøstre kvadrant i Midtbyen.
- Bruke veileder for plan- og byggesaker i Midtbyen mer aktivt.
- Utarbeide områdeplan for nordøstre kvadrant i Midtbyen med avklaring av for tetttingspotensial for bakgårder i Midtbyen.
- Lage områdeplan for Kjøpmannsgata og følge opp det politiske forslaget om Kulturmiljøfredning av Kjøpmannsgata.
- Lage et nytt Designprogram for Trondheim, som blant annet inneholder retningslinjer for bruk av bymøbler.
- Ferdigstille gatebruksplan for Midtbyen, og innarbeide konkrete tiltak i gatebruksplan for å redusere personbiltrafikken gjennom sentrum.
- Gjennomføre de fire store gateprosjektene
- Lage en ny parkeringsstrategi for sentrum som sikrer offentlig styring i parkeringspolitikken.

Oppfølgende tiltak for Midtbyen – i dag

- Legge til rette for nye, store arrangement i Midtbyen.
- Begrense handelstilbudet utenfor sentrum som vil kunne konkurrere med Midtbyen. Dette vil bli en viktig del av arbeidet med kommuneplanens arealdel.
- Samarbeide for å utvikle nye attraksjoner og handelskonsepter i Midtbyen som er tilpasset framtidens kundeadferd.
- Lage flere åpne fasader på bakkeplan, spesielt i hjørnegårder, i de mest sentrale handels- og bylivsområdene .
- Ikke åpne for dispensasjon for boliger i førsteetasjer i Midtbyen i byggesaker i sentrale handels- og bylivsområder.
- Legge til rette for innfillprosjekter og hensiktsmessig bruksendring i Midtbyen.
- Ta særskilt stilling til hvilke krav som skal stilles til oppføring/bruksendring og om kravene skal nyanseres ytterligere for Midtbyen for å ta eksisterende bygninger i bruk som boliger i ny kommuneplanens arealdel.
- Ta stilling til hvordan vi bruker plan- og bygningsloven med hensyn på å gjøre det enklere å bruke eldre bebyggelse til bolig. Flere av dagens tekniske krav er ikke mulig å oppfylle dersom en ønsker å bruke eldre bebyggelse til bolig.
- Lage en overordnet vurdering av prioritering av universell utforming sett opp mot kulturhistorisk bevaring i Midtbyen.
- Vurdere det samlede behovet og muligheten for nye parkeringsanlegg i randsonen av Midtbyen som kan betjene både beboere og behovet for korttidsparkering.

Oppfølgende tiltak for Midtbyen – i dag (fortsettelse)

- Legge mer aktivt til rette for bildeling og sykkelparkering. Da kan antall private parkeringsplasser reduseres på sikt.
- Legge til rette for sambruk gjennom ulike tider av døgnet mellom sykkel, privatbil, og person- og varetransport.
- Prioritere noen gater, og erstatte bilparkering på gateplan med brede soner for lek, beplantning og opphold langs gatene.
- Fortsette å følge opp den verbale føringen fra bystyret om økt liv i Midtbyen og rapportere jevnlig til formannskapet.
- Tilrettelegge for midlertidige aktiviteter og vurdere gratis leie av gategrunn i utvalgte områder, aktiviteter og tidsperioder.
- Styrke sentrumsorganisasjonen Midtbyen management slik at de kan arrangere enda bedre Julemarked og Martna, og tilrettelegge bedre for de allerede tusen arrangementene i sentrum og frivilligheten.
- Arrangere flere byvandring i regi av Trondheim kommune.
- Utarbeide undervisningsopplegg for skolene om Trondheims byhistorie.
- Bruke visualisering og digitale verktøy til å formidle historien.
- Lage bedre skilting til turistattraksjoner.
- Kommunisere hvilke kvaliteter som er viktig for å ivareta Midtbyens historie i nye prosjekt.
- Aksjonere mot folierte vinduer.
- Prioritere handel- og service på bakkeplan i nordøstre kvadrant i Midtbyen.
- Co-coache butikker i regi av Midtbyen management.
- Finne egnede lokaler for gründere.
- Åpne opp for nye konsepter der man blander ulike tilbud.

Oppfølgende tiltak for Midtbyen – i morgen

- Styre framtidige attraksjoner og tilbud til sentrumskjernen/Midtbyen og sentrum.
- Legge mer offentlig investering, både fysisk og sosial infrastruktur, til Midtbyen.
- Iverksette flere av de foreslåtte byromsoppgraderingene i byromsstrategien Byrom i sentrum.
- Jobbe systematisk med byromsoppgraderinger fram mot Ski-VM i Trondheim 2025 og tusenårsjubileet etter Slaget på Stiklestad.
- Etablere et bymuseum i sentrum.
- Utvide gågatenettet og skape et sammenhengende byromsnettverk med attraktive aktivitetsområder.
- Bruke erfaringene fra vitaliseringsprosjektet for veiter og gårdsrom, videreføre mantraet om enkle og synlige tiltak, og opprette en egen stilling for vitalisering av hele Midtbyen (bevaring, foredling, aktivering).
- Bygge besøksparkering i kjellere og under bakken. Kjellere kan også brukes til andre formål dersom parkeringsbehovet endres i framtida, for eksempel lager, og lokaler for håndverksbedrifter og verksteder.
- Gjennomføre Hjertepromenaden; en sammenhengende vandring langs Nidelva og kanalen rundt Midtbyen i samarbeid med næringsliv og frivillige aktører, med erfaringer fra byutviklingsprosjektet En blå tråd.
- Gjennomføre reguleringsplanen for Leüthenhaven
- Gjennomføre planlagt utbygging av hovedvei rundt sentrum, inkludert Nydalsbrua, nytt Sluppen-kryss, og vegparsell mellom Stavne og Sluppen.

Relevante lenker

- Hele høringsforslaget på prosjektnettsiden framtidstrondheim.no
- Innspillplattformen delta.framtidstrondheim.no
- Digital utstilling av framtidspildene i parallelloppdraget på trondheim2030.no og framtidstrondheim.no
- Virtuell tur i forslagene til framtidspilder: http://kart.trondheim.kommune.no/3d_by_modell/framtidspilder_vtr/tour.html
- Byplankontorets [Facebook](#)-side
- Adressa: [Artikkel](#), [kommentar](#) og [leder](#)

Takk for meg!